

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

Apteekkitalouden uudistuksessa on tärkeää varmistaa, että apteekkiverkosto säilyy kattavana ja palvelut sekä lääkkeiden saatavuus ovat yhdenvertaisia koko Suomessa. Säästötavoitteet voivat heikentää erityisesti pienten apteekkien toimintaa, mutta esityksessä ei lisätä asiakkaiden lääkehoidon kustannuksia.

Hyvin toimiva apteekkiverkosto on tärkeä osa sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä huoltovarmuutta. Apteekeissa tulisi olla riittävästi farmaseuttista henkilökuntaa laadukkaan lääkehoidon ohjauksen ja neuvonnan varmistamiseksi. Farmaseuttisen henkilökunnan työnkuvaa olisi hyödyllistä laajentaa lääkehoidon arviointiin ja seurantaan yhteistyössä muun terveydenhuollon kanssa.

Hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä terveyskeskuksia on lakkautettu, mikä lisää apteekkien merkitystä lähipalveluna. Apteekeissa tarjotaan farmaseuttista neuvontaa, rokotuksia sekä sairaanhoitajien palveluja, joiden avulla voidaan keventää terveydenhuollon kuormitusta. Näiden palvelujen kehittämistä tulisi edistää.

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

On tärkeää huolehtia, että apteekkiveroon liittyvät muutosehdotukset eivät johda toteutuessaan verotuksen kiristymiseen. Lisäksi olennaista, on että ehdotettujen muutosten vaikutukset apteekkiverkon kattavuuteen, palveluiden saavutettavuuteen, lääkkeiden saatavuuteen ja huoltovarmuuteen arvioidaan huolellisesti.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että osa vähäriskisistä itsehoitolääkkeistä olisi jatkossa ostettavissa päivittäistavarakaupoista ilman lääkeneuvontaa.

STTK ei kannata esitystä. Lääkitysturvallisuus on asetettava etusijalle, vaikka tavoitteet saatavuuden parantamisesta ja kustannusten alentamisesta ovat perusteltuja.

Vaikka ehdotettujen lääkkeiden riski kansanterveyden näkökulmasta on arvioitu pieneksi, yksilötasolla voi ilmetä ongelmia. Apteekkien tarjoama neuvonta edistää turvallista ja rationaalista lääkehoitoa sekä ehkäisee tarpeetonta lääkkeiden käyttöä.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Itsehoitolääkkeiden myyntikanavan mahdollisen laajennuksen vaikutuksia lääkehoitoon ja lääkitysturvallisuuteen on arvioitava huolellisesti. Olennaista on huomioida, että lääkeneuvonnalle ja hoitoon ohjaukselle tärkeä farmaseuttinen osaaminen jää puuttumaan, jos itsehoitolääkkeitä vapautetaan apteekkien ulkopuoliseen myyntiin.

On huomioitava, että myynnin vapauttaminen voi lisätä lääkkeiden epätarkoituksenmukaista käyttöä ja viivästyttää hoitoon ohjausta, mikä saattaa kasvattaa terveydenhuollon kustannuksia.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

STTK pitää perusteltuna, että Fimea vastaisi itsehoitolääkkeiden myynnin valvonnasta apteekkien ulkopuolella. Itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupaa koskevien vaatimusten tulee olla linjassa apteekin lääkelakiin perustuvien velvoitteiden kanssa. Lääke- ja lääkitysturvallisuus on syytä huomioida myyntiprosessissa.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

Ei huomioita.

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

STTK kannattaa ehdotusta, joka sallii apteekkien korjata lääkemääräyksen ilmeisiä virheitä tietyissä tilanteissa. Tämä keventää terveydenhuollon taakkaa ja mahdollistaa farmaseuttien ja proviisoreiden osaamisen paremman hyödyntämisen sote-palveluissa.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

STTK ei kannata ehdotusta, joka kohdentaisi palautusmaksut täysimääräisesti valtiolle ja poistaisi näin vakuutetuille kohdennetut palautumaksut, mikä johtaisi vakuutettujen kokonaisveroasteen nousuun.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

Ei huomioita.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

Ehdotuksessa on mallinnettu reseptilääkkeiden lääketaksa vuoden 2023 lääkemyyntitiedoilla; valmistelussa tulee huomioida myös vuoden 2024 taloustiedot ja sivuapteekkivähennyksen poiston vaikutukset.

Päätökset on tehtävä ajantasaisen tiedon ja taloudellisten laskelmien pohjalta. Muutosten vaikutuksia on arvioitava apteekkien palvelutasoon, neuvontaan, lääkkeiden saatavuuteen ja turvallisuuteen sekä henkilöstön kuormitukseen.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

Ei huomioita.

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

Ei huomioita.

Gylling Päivi
STTK ry.